

Verslag 30 april 2021 @Zoom

UniversiteitsForum

Terug naar Normaal?

Terug naar Normaal?

Nu steeds meer mensen zijn gevaccineerd, kunnen we voorzichtig na gaan denken over de toekomst. Willen we zo snel mogelijk terug naar hoe het was, of willen we bepaalde zaken voortaan anders doen? En hoe zit het met de impact van anderhalf jaar corona-onderwijs en onderzoek? We kunnen moeilijk vanaf september doen alsof er niks gebeurd is. Dit zijn belangrijke vragen om als academische gemeenschap over in gesprek te blijven, waarvoor het UniversiteitsForum een platform biedt. In dit verslag zijn de bevindingen uit de bijeenkomst van het UniversiteitsForum over dit thema uiteengezet, net als een korte samenvatting van de bijdrage van Kaen Maex en Nina Hol bij de opening van de bijeenkomst.

De bevindingen zijn onderverdeeld in de onderstaande subthema's.

1

Zijn er achterstanden op het gebied van onderwijs, onderzoek of welzijn die alsnog moeten worden opgepakt vanaf september?

2

Welke aspecten van corona-onderwijs of onderzoek willen we graag behouden na corona?

3

Op welke punten willen we juist zo snel mogelijk terug naar 'normaal'?

4

Waar moeten we op letten bij de terugkeer naar normaal?

Gast sprekers

Karen Maex

Karen Maex is Rector Magnificus van de UvA en leidde het thema van de bijeenkomst in.

We willen het liefst zo snel mogelijk terug naar normaal, maar er is nog veel onzeker. We kunnen niet zomaar onze oude taken oppakken, er valt nog veel te repareren. Er zijn achterstanden voor zowel studenten als medewerkers op academisch, maar ook sociaal vlak. Vanuit de overheid is er nu extra geld beschikbaar om te werken aan die achterstanden. Er worden nu plannen gemaakt voor de besteding daarvan, onder andere aan meer docenten, student-assistenten, professionalisering en persoonlijke begeleiding. Terwijl we hard ons best doen om terugkeer naar normaal mogelijk te maken, kijken we ook optimistisch vooruit. Er zijn dingen die je online kunt doen, die niet kunnen binnen fysiek onderwijs. We zijn en gaan uitgebreid in gesprek met de UvA gemeenschap over de digitalisering ná corona.

Nina Hol

Nina Hol is rechtenstudent en voorzitter van de Centrale Studentenraad van de UvA.

We hebben te maken met een grote opgave. De eerstejaars van nu hebben bijna nog nooit onderwijs op locatie gehad, zij hebben dus nog helemaal niet de kans gehad een leven op te bouwen in Amsterdam. Dit speelt in grote mate ook voor de tweedejaars. Zij dreigen hun studententijd te verliezen. Wat kunnen wij doen om hen dat alsnog te bieden? Verder moeten we concluderen dat digitalisering enorm verschillend uitpakt in verschillende opleidingen. Voor grootschalige opleidingen kan digitalisering een uitweg bieden als vervanging van massale hoorcolleges, iets waar bij kleinere opleidingen geen sprake van is. Als UvA kunnen we dus handreikingen bieden, maar uiteindelijk moet de ruimte er blijven voor afdelingen om zelf hun weg te kiezen.

Zijn er achterstanden op het gebied van onderwijs, onderzoek of welzijn die alsnog moeten worden opgepakt vanaf september?

We kunnen niet in september doen alsof er niks gebeurd is. De coronacrisis heeft schade aangebracht in de vorm van achterstanden op verschillende terreinen. Allereerst op het gebied van academische ontwikkeling. Het probleem is mogelijk het grootst voor studenten van studies met een grote praktijkcomponent zoals de natuurwetenschappelijke opleidingen en vooral genees- en tandheelkunde. Het wegvallen van de mogelijkheid om les te krijgen in het lab of de snijzaal heeft ervoor gezorgd dat deze studenten veel minder praktijkervaring op hebben kunnen doen dan vereist. Bij veel van onze opleidingen is het gebruikelijk dat de scriptie voor een deel uit empirisch onderzoek bestaat, iets wat vanwege het wegvallen van het lab, maar ook vanwege obstakels voor onderzoek in het veld vaak niet mogelijk bleek. Verder is geconstateerd dat op veel plekken eisen zijn verlaagd zodat studenten niet door toedoen van corona studievertraging opliepen. We voorzien problemen wanneer deze studenten vanaf volgend jaar weer te maken krijgen met de normale eisen in de master waar zij mogelijk onvoldoende op zijn voorbereid, zeker wanneer er ook nog vakken uit de bachelor moeten worden ingehaald.

Het ontwikkelen van communicatieve vaardigheden is ook onderdeel van academische vorming. Hoewel op veel plekken break-out rooms effectief zijn ingezet, blijft er een zorg dat bij een deel van de studenten een achterstand bestaat op dit vlak. Overweeg hen extra trainingen/workshops aan te bieden na de zomer. Uiteindelijk is het erg moeilijk te bepalen hoe groot iemands achterstand is, vanwege de enorme variatie in manier van studeren en de persoonlijke studieomgeving. Vanaf volgend jaar gaan we die achterstanden pas echt merken. In het bijzonder bleek het schrijven van scripties extra lastig in coronatijd, vanwege het gebrek aan een prettige studieomgeving, maar ook omdat de digitalisering de drempel verhoogde om advies te vragen. Docenten ervaarden aan de andere kant juist een overload aan emails en zoomuitnodigingen. Hier en daar is geëxperimenteerd met mogelijke oplossingen, zoals het gezamenlijk (digitaal) starten van de dag. Dit bleek goed te werken.

Naast achterstanden bij de academische ontwikkeling van studenten, is er ook sprake van problemen in de vorm carrière-onderbreking bij jonge academici. Zij bevinden zich al in een kwetsbare positie en hoge mate van concurrentie, waardoor de plotselinge beperking in mogelijkheden nogal rauw op hun dak kwam vallen. Oudere collega's sprongen bij, maar hebben daardoor zelf ook weer minder aan onderzoek kunnen doen dan gewenst. Verder zijn er achterstanden op het gebied van welzijn, voor zowel medewerkers als studenten. Het thema 'welzijn' is door corona veel bespreekbaarder geworden, iets dat we vast moeten zien te houden. Voor het welzijn van studenten is problematisch dat zij het afgelopen jaar nauwelijks de gelegenheid hadden om nieuwe vriendschappen te sluiten en een studentenleven op te bouwen. We moeten ze vanaf september een handje helpen om die achterstand in te halen. Dat kan bijvoorbeeld door de introductieweek ook aan te bieden aan oudere studenten (zoals voorgesteld door Nina Hol), maar ook kleinschaliger door extra veel aandacht te besteden aan kennismaking vóórdát de vakken inhoudelijk beginnen. Een laatste suggestie op dit vlak is om te onderzoeken of digitalisering kan worden ingezet om de voordelen van studieplekken zoals we die kennen over te hevelen naar de student die thuis zit, door bijvoorbeeld een vrij toegankelijke digitale studieomgeving aan alle studenten aan te bieden.

- ▶ **De achterstand is het grootst bij studenten van studies met een grote praktijkcomponent, daarvoor zal gecompenseerd moeten worden.**
- ▶ **Bied workshops aan om studenten bij te spijkeren op hun communicatieve vaardigheden.**
- ▶ **Studenten die vanwege corona zijn toegelaten tot een master zonder de bachelor afgerond te hebben, zullen mogelijk extra ondersteuning nodig gaan hebben.**
- ▶ **Onderzoek hoe startend academisch personeel ondersteund kan worden in het inhalen van onderzoeksachterstanden.**
- ▶ **Besteed extra aandacht aan binding bij het begin van het nieuwe academisch jaar, bijvoorbeeld door de introductie ook aan ouderejaars aan te bieden.**

Welke aspecten van corona-onderwijs of onderzoek willen we graag behouden na corona?

Over het algemeen willen we zo snel mogelijk terug naar hoe het was, maar met hier en daar een enkele verbetering. De noodgedwongen transformatie van het onderwijs en onderzoek in coronatijd heeft namelijk ook verschillende positieve kanten gehad waar we uit kunnen putten in de toekomst. Bij de grotere studies werd bijvoorbeeld gewaardeerd dat massale colleges digitaal aan werden geboden, aangezien de colleges vanwege hun omvang voorheen ook al weinig interactief waren. Er valt mogelijk veel te winnen door deze colleges te vervangen door kennisclips en de vrijgekomen tijd te steken in meer kleinschalig onderwijs. Kennisclips verschillen van opgenomen colleges in dat de docent zelf controle heeft over hoe de clips eruit komen te zien, waardoor dit een aantrekkelijk alternatief kan zijn voor docenten die geen fan zijn van het laten opnemen en direct publiceren van hun hoorcolleges. Om de clips en het kleinschaligere onderwijs echt van de grond te laten komen is er dan wel extra geld nodig, bijvoorbeeld uit de extra middelen die door het rijk beschikbaar zijn gesteld. Grootschalige bijeenkomsten kunnen incidenteel plaats blijven vinden wanneer er bijvoorbeeld een bijzondere gastspreker te gast is.

De digitalisering bood het afgelopen jaar ook kansen voor onderzoeksintensief onderwijs, doordat het makkelijker werd om (internationale) gasten uit te nodigen om kort aan studenten te vertellen over hun onderzoek. Dit geldt ook voor wetenschappelijke congressen in het algemeen, omdat internationale gasten niet langer ver te hoeven reizen om deel te kunnen nemen. Om wel het sociale aspect te behouden is een hybride aanpak ook een goed idee, zodat wie dat wil eventueel nog met een borrel na kan praten. Ook voor studieadviseurs bleek digitaal contact met studenten goed uit te pakken. De drempel om een afspraak te maken ligt lager vanwege het ontbreken van reistijd en doordat de student vanuit huis belt voelt het gesprek soms juist persoonlijker. Uiteraard moet het wel mogelijk blijven om fysiek af te

- ▶ Zo snel mogelijk terug naar 'normaal', maar met enkele digitale toevoegingen die goed bleken te werken, zoals:
- ▶ Digitalisering van grote hoorcolleges, ten gunste van onderwijs op kleinere schaal.
- ▶ Het onderzoeksintensiever maken van onderwijs via digitale middelen.
- ▶ Digitale afspraken als optie aanbieden voor afspraken buiten het onderwijs om, bijvoorbeeld met de studieadviseur.

Op welke punten willen we juist zo snel mogelijk terug naar ‘normaal’?

Voor de meeste aspecten van het corona-onderwijs en onderzoek geldt dat we er zo snel mogelijk vanaf willen. Het UniversiteitsForum onderschrijft de ambitie om een ‘campus-universiteit’ te zijn; een universiteit waar onderwijs en onderzoek op locatie altijd een belangrijk, zo niet het belangrijkste onderdeel blijven van onze activiteiten. Het alternatief zou zijn om de digitalisering verder door te zetten, waar verschillende nadelen bij zouden komen kijken. Allereerst moeten we niet vergeten dat retorische en sociale vaardigheden ook horen bij de competenties die we als UvA mee willen geven aan onze studenten, iets wat je veel makkelijker opbouwt in fysieke aanwezigheid. Bovendien geldt voor een fors deel van de studenten dat zij minder goed informatie opnemen wanneer ze digitaal een college bijwonen dan wanneer ze dat op locatie zouden doen. Aangezien dit enorm kan verschillen per student, is hybride een goede oplossing.

Verder wordt het bij verregaande digitalisering nog moeilijk te verdedigen om van internationale studenten en medewerkers (of Nederlanders die ver weg van Amsterdam wonen) te verwachten dat zij verhuizen naar Amsterdam, wat de doodsteek zou betekenen voor het studentenleven en de academische gemeenschap zoals we die kennen. Het valt docenten nu al op dat minder studenten in Amsterdam wonen en hun lange reistijd ervoor zorgt dat de drempel hoog is om aan te sluiten bij korte of vrijblijvende afspraken. Voor de internationale studenten geldt dat het verschil in tijdszone het moeilijk maakt om afspraken te maken en bij te wonen. De digitale flexibilisering betekent uiteindelijk dat elke interactie vooraf gepland moet worden, waarmee je inlevert aan spontaniteit. Dat is ontzettend zonde. Iets anders waar we snel vanaf willen is het gebrek aan studieplekken. Voor veel studenten zijn die plekken erg belangrijk voor hun studieprestaties, maar bovenal ook voor het sociale aspect van studeren.

Misschien wel de grootste frustratie van studenten en een belangrijke reden om zo snel mogelijk weer terug naar normaal te willen is het moeizame digitaliseren van tentamens. Het afgelopen jaar vonden docenten zichzelf in een spagaat tussen het risico fraude makkelijk te maken en het in de verdringing brengen van de privacy van studenten. Alternatieve, minder fraudegevoelige tentamenvormen zoals schrijfopdrachten zijn aantrekkelijk, maar nakijkintensief.

De ambitie moet zijn om zo snel mogelijk weer op locatie tentamens af te nemen, en voor de langere termijn onderzoek te doen naar betere vormen van digitale tentaminering. Een optie om te verkennen is bijvoorbeeld een digitaal mondeling, zolang goed wordt nagedacht over mogelijke risico's voor de sociale veiligheid. Wat de coronacrisis namelijk ook heeft laten zien, is dat het digitale domein nieuwe bedreigingen voor sociale veiligheid met zich mee heeft gebracht. In de vorige sessie van het Universiteits-Forum is daar verder op ingegaan in het kader van het advies van de Taskforce Social Safety.

- ▶ **Onderwijs en onderzoek moet altijd een grote component op locatie behouden.**
- ▶ **Een levendige academische gemeenschap en 'het studentenleven' zijn waardevol voor ons, maar komen onder druk te staan door verder digitalisering.**
- ▶ **Tentamens moeten de eerste prioriteit zijn wanneer onderwijs weer op locatie kan.**

Waar moeten we op letten bij de terugkeer naar normaal?

4

De stip op de horizon is onderwijs en onderzoek op locatie zoals we dat gewend zijn, met enkele positieve digitale innovaties zoals eerder genoemd. Het is om twee redenen belangrijk om het oude normaal als doelstelling voor nu vast te houden. Om te beginnen lopen we anders het risico dat 'digitaal' de nieuwe norm wordt en studenten of medewerkers zich gedwongen voelen om voor digitaal te kiezen, ook wanneer op locatie een optie is. We willen niet dat UvA'ers zich moeten verdedigen als ze fysiek willen afspreken; de 'bewijslast' zou moeten komen te liggen bij het digitale alternatief. Verder geldt de praktische overweging dat het makkelijker is om indien nodig vanuit volledig op locatie gedeeltelijk te digitaliseren dan andersom. Omdat niet alles in één keer open kan is het belangrijk om na te denken over de volgorde. Wat dat betreft verdienen zoals eerder ook benoemd de tentamens en de werkgroepen voorrang. Door de volledige terugkeer naar normaal als doel vast te houden, creëren we de ruimte om zorgvuldig na te denken over onze wensen op het gebied van digitalisering los van corona. Daarbij moeten we nooit uit het oog verliezen hoe groot de verschillen zijn tussen opleidingen. Verder speelt op dit vlak dat hoewel de meeste docenten digitaal onderwijs hebben omarmd als noodmaatregel, er geen sprake is van uitgebreid

draagvlak buiten crisissituaties om. Dit gesprek wordt verder opgepakt bij de volgende sessie van het UniversiteitsForum.

Terug naar normaal is dus de huidige doelstelling, maar de route daar naartoe is allerm minst evident. Voorlopig willen we docenten en studenten die bang zijn besmet te raken de mogelijkheid bieden om op afstand te werken/studeren, maar daar moet wel een grens aan komen. De keuze voor afstand heeft namelijk ook (negatieve) implicaties voor medestudenten en collega's die wél op locatie willen. Voor de UvA ligt er de uitdaging om te bepalen waar precies die grens getrokken moet worden. Het is in ieder geval belangrijk om dat besluit goed te informeren met informatie over de precieze besmettingsrisico's op de UvA campussen, maar ook in het openbaar vervoer. Een andere onzekere factor is dat hoewel we goed zicht hebben op het Nederlandse vaccinatieprogramma, dat niet voor alle andere landen geldt. Hoe organiseren we veilige toegang voor alle internationale studenten, waarvan een deel mogelijk uit landen komt met een lagere vaccinatiegraad? Ten slotte moeten we constateren dat de bereidheid om weer regelmatig terug te keren naar locatie niet overal even groot is. Voor een significant deel van de studenten zal gelden dat het digitaal onderwijs wel erg comfortabel was, zonder reistijd en vanuit eigen huis. Ook voor een deel van de medewerkers geldt dat het thuiswerken goed is bevallen. Om te voorkomen dat werken en studeren op afstand onbedoeld de norm blijft zullen we als UvA duidelijk moeten zijn over wat we verwachten: eerst terug naar normaal en van daaruit kijken we weer verder.

- ▶ De 'stip op de horizon' zou de situatie van voor corona moeten zijn.
- ▶ We moeten voorkomen dat onbedoeld digitaal de nieuwe norm wordt, door onze verwachtingen daarover duidelijk te maken aan studenten en medewerkers.
- ▶ Er bestaan grote verschillen tussen afdelingen waar we rekening mee zullen moeten houden.
- ▶ Draagvlak voor digitalisering buiten crisissituatie is niet weidverspreid.
- ▶ De vraag of en hoe we verder willen digitalisering staat op zich los van de coronacrisis, maar we moeten ons er wel door laten informeren.

Vragen? Neem dan contact op met secretaris
Roeland Voorbergen
universiteitsforum-bb@uva.nl